

Leerjaar 6 – controledictee 3 – uitbreidingsoefeningen op de onthoudstrategie

1 Vul de ontbrekende letters in zodat je een bestaand woord bekomt. Schrijf het nog een keer over.

a . ministra . ie: administratie

su . . es: succes

a . . rac . ie: attractie

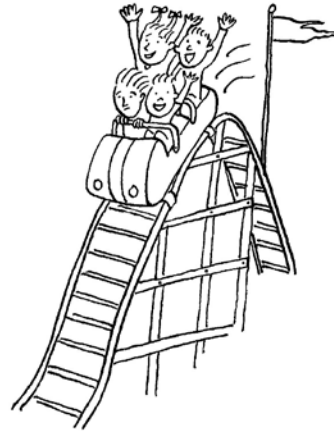
in . lusief: inclusief

a . . ordeon: accordeon

demo . ra . ie: democratie

. on . reet: concreet

produ . . ie: productie

2 Rangschik alfabetisch.

adoptie – accordeon – attractie – accu – accent – administratie

accent, accordeon, accu, administratie, adoptie, attractie

3 Noteer woorden met een lange e (vrije klinker e) enkel geschreven, dus woorden zoals zweven. Op elke lijn schrijf je één woord.

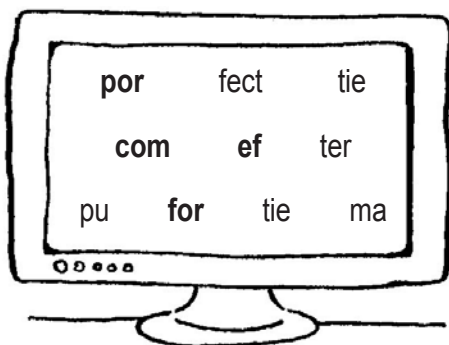
eigen invulling

_____

_____

_____

4 Maak vier woorden. Je mag elke lettergreep maar één keer gebruiken. De beginletters staan vet.

effect

computer

portie

formatie

5 Juf heeft vlekken gemaakt. Welke woorden zitten onder de vlekken?

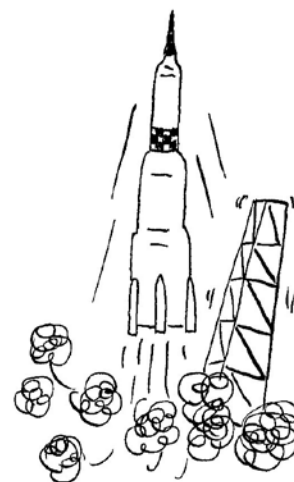
- 1 redactie
- 2 oorspronkelijke
- 3 innerlijk
- 4 quiz
- 5 wekelijks
- 6 receptie
- 7 definitie
- 8 cilinder

6 Noteer woorden met een vrije klinker *ie* geschreven als *i* (als fabrikant of radio).

eigen invulling _____
 _____
 _____

7 Schrijf de woorden correct op.

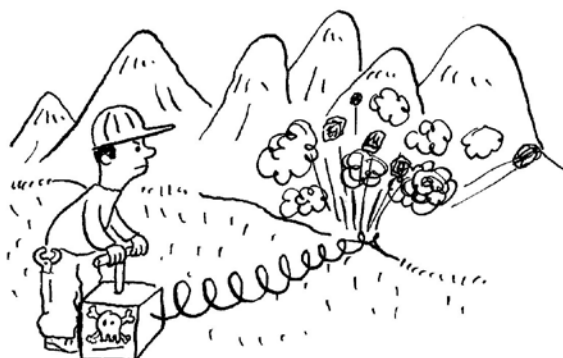
kijlekkerteb: betrekkelijk
 ekjileppahcstaam: maatschappelijke
 kijeppahcsneemeg: gemeenschappelijk
 eitpecer: receptie
 gnirecna: lancering

8 Rangschik de woorden alfabetisch.

extra – examens – export – explosie – expert – experiment – exemplaren – excuses

examens, excuses, exemplaren,
experiment, expert, explosie,
export, extra

Leerjaar 6 – controledictee 3 – uitbreidingsoefeningen op de regelstrategie

1 Schrap de foute voltooide deelwoorden van de gegeven infinitieven, zodat enkel het goede overblijft.

eten	~~-geëten-~~	~~-geëet-~~	gegeten
varen	~~-gevaard-~~	gevaren	~~-gevaart-~~
zeggen	~~-gezeid-~~	gezegd	~~-gezeid-~~
innen	geïnd	~~-geïnt-~~	~~-geïnd-~~
pensioneren	~~-gepensioneerd-~~	~~-gepensioneert-~~	gepensioneerd
observeren	geobserveerd	~~-geöbserveerd-~~	~~-geöbserveert-~~

Woorden met *k* als *c* geschreven

- 1** Schrijf het woord op dat tussen de trefwoorden past. Onderstreep telkens de *c* die als *k* uitgesproken wordt.

inclusief – economie – attractie – effect – concreet – democratie
productie – computer – actrices – geconcentreerd

concernonderdeel – condensaat: concreet

compromisvoorstel – computerreus: computer

inbrekersgilde – indeterminisme: inclusief

gebruiksduur – gedenkteken: geconcentreerd

e – edelachtbaar: economie

eerst – effectenhandel: effect

actieradius – adjectivisch: actrices

probleemstelling – productiedaling: productie

delicatessenzaak – dempen: democratie

atoomstaat – autobank: attractie

- 2** Schrijf alle ingevulde woorden uit oefening 1 nog eens over. Onderstreep de *c* die als *k* wordt uitgesproken.

concreet

computer

inclusief

geconcentreerd

economie

effect

actrices

productie

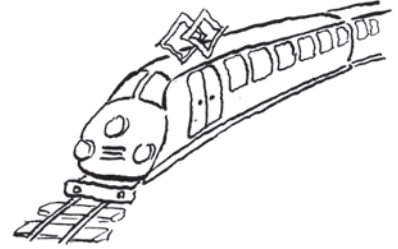
democratie

attractie

Woorden met ei of ij

1 Zoek bij de verklaringen het woord dat erbij hoort.

maatschappij – gijzelaar – overeind – lijkwagen –
verscheidene – schaduwrijk – Hongarije – verwijt –
welzijn – industrieterrein

in de gewone stand, niet omvergeworpen: overeind

terrein waarop een of meer bedrijven, fabrieken en/of ondernemingen gevestigd zijn:

industrieterrein

rijtuig, auto waarin gekiste lijken worden vervoerd, zowel bij transport als bij begrafenissen:

lijkwagen

terrorist, misdadiger die iemand gevangen houdt om bepaalde eisen af te dwingen:

gijzelaar

goede lichamelijke en geestelijke gezondheid: welzijn

waar veel schaduw is: schaduwrijk

de wereld, omgang en verkeer der mensen: maatschappij

betrekkelijk veel: verscheidene

land dat naast Oostenrijk ligt: Hongarije

het aan iemand voorhouden van iets als een schuld, een tekortkoming: verwijt

2 Rangschik de woorden uit het kader bij oef. 1 alfabetisch.

gijzelaar, Hongarije, industrieterrein, lijkwagen, maatschappij,
overeind, schaduwrijk, verscheidene, verwijt, welzijn

Woorden met s als c geschreven

1 Vul de zinnen aan met het passende woord. Kies uit:

lucifer – receptie – cilinder – lancering – elektriciteit – actrices – geconcentreerd

Ben je ook uitgenodigd op de receptie van het huwelijk van onze buurman?

Dankzij de EU kunnen we nu kiezen waar we onze electriciteit kopen.

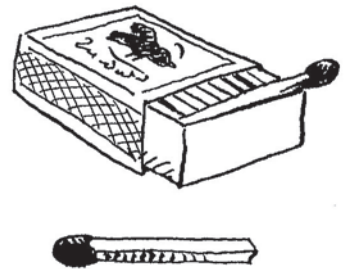
Heb je ook gekeken naar de lancering van dat ruimteveer?

Mannen kijken graag naar een film met mooie actrices.

Mag ik die lucifer gebruiken om de haard te ontsteken?

Was je voldoende geconcentreerd tijdens je examen?

Een cilinder is een ruimtefiguur die je kunt rollen en schuiven.

2 Schrijf alle ingevulde woorden uit oefening 1 nog eens over. Onderstreep de c die als s wordt uitgesproken.

receptie

electriciteit

lancering

actrices

lucifer

geconcentreerd

cilinder

Woorden met een bijzondere uitspraak

Schrijf de woorden over en onderstreep waar je de bijzondere uitspraak in het woord vindt. Rangschik de woorden alfabetisch.

ambtenaar
hardste
dichtste
beroemdste

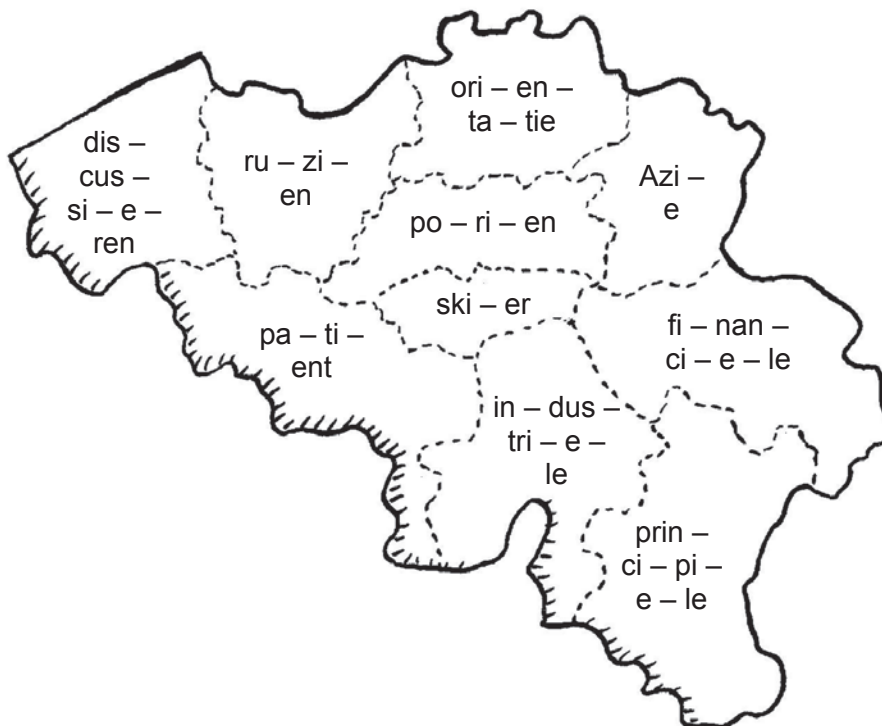
hinniken
ambtenaren
lichtjes
erwt

*ambtenaar, hardste, dichtste, beroemdste, hinniken, ambtenaren,
lichtjes, erwt*

*ambtenaar, ambtenaren, beroemdste, dichtste, erwt, hardste, hinniken,
lichtjes*

Het trema

Schrijf de woorden correct op.

discussiëren
ruziën
oriëntatie
Azië
financiële

principiële
industriële
poriën
skiër
patiënt

Aanhalingstekens

Schrijf de zinnen over met de aanhalingstekens op de juiste plaats.

Ik ga skiën in de krokusvakantie, zei Phéline.

"Ik ga skiën in de krokusvakantie", zei Phéline.

Waar ga je heen?, vroeg Louise.

"Waar ga je heen?", vroeg Louise.

Phéline antwoordde: We gaan naar Oostenrijk.

Phéline antwoordde: "We gaan naar Oostenrijk."

Daarop zei Louise dat ze vorig jaar in de zomervakantie naar Oostenrijk zijn geweest.

Daarop zei Louise dat ze vorig jaar in de zomervakantie naar Oostenrijk zijn geweest.

Ben jij al ooit op skivakantie geweest?, vroeg Phéline.

"Ben jij al ooit op skivakantie geweest?", vroeg Phéline.

Nog nooit, zei het vriendinnetje. Maar wanneer mijn kleine zus wat groter is, proberen we dat ook wel eens.

"Nog nooit", zei het vriendinnetje. "Maar wanneer mijn kleine zus wat groter is, proberen we dat ook wel eens."

Joepie!, riep Phéline. Dan kunnen we misschien samen skiën.

"Joepie!", riep Phéline. "Dan kunnen we misschien samen skiën."

Dat vraag ik zeker aan mijn ouders, reageerde de enthousiaste Louise.

"Dat vraag ik zeker aan mijn ouders", reageerde de enthousiaste Louise.

Woorden met *ueel/uele*

Schrijf de woorden correct op.

contractuele

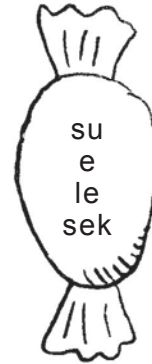
visuele

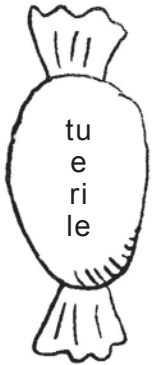
manueel

intellectueel

seksuele

rituele

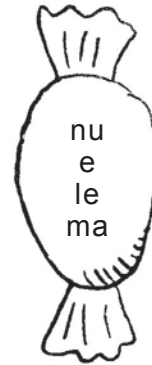
individueel

eventuele

virtuele

manuele

Werkwoorden: de tegenwoordige en de verleden tijd

Kleur de werkwoorden in de tegenwoordige tijd (geel) de werkwoorden in de verleden tijd met klankverandering rood en die zonder klankverandering (groen). Schrijf de werkwoorden over. Schrijf de infinitief ernaast en noteer de stam van het werkwoord!

Ik (rijd)	<u>rijd</u> (rijden, <u>rijd</u>)
Julie (beantwoordde)	<u>beantwoordde</u> (beantwoorden, <u>beantwoord</u>)
De zieke (leed).	<u>leed</u> (lijden, <u>lijd</u>)
Mama (praat)	<u>praat</u> (praten, <u>praat</u>)
Het meisje (verbeeldt)	<u>verbeeldt</u> (verbeelden, <u>verbeeld</u>)
De kinderen (wachtten)	<u>wachtten</u> (wachten, <u>wacht</u>)
De voetballer (trapt)	<u>trapt</u> (trappen, <u>trap</u>)
Broer (schreef).	<u>schreef</u> (schrijven, <u>schrijf</u>)
De kok (braadde)	<u>braadde</u> (braden, <u>braad</u>)
De agent (blaast)	<u>blaast</u> (blazen, <u>blaas</u>)

Woorden met ie als i geschreven

Zet deze woorden onder elkaar in alfabetische volgorde. Zoek ze daarna op in het woordenboek en schrijf de betekenis erachter.

vitamine	indianen	India	literatuur
miniatuur	minimum	ministerie	piramide
positief	maffia	individu	ideaal

ideaal + eigen invulling

India

indianen

individu

literatuur

maffia

miniatuur

minimum

ministerie

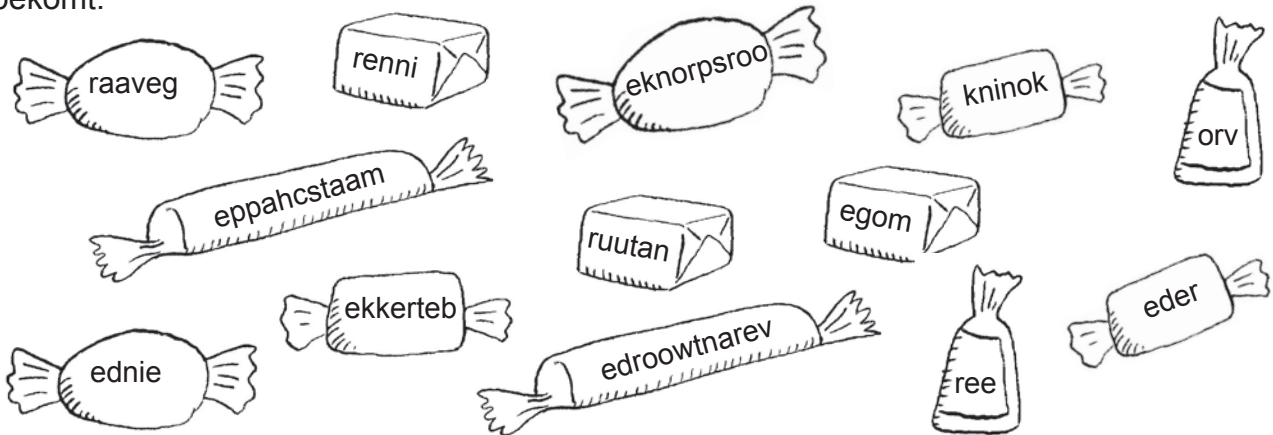
piramide

positief

vitamine

Woorden met (e)lijk, (e)lijke

Zet de letters in de juiste volgorde en voeg er *-lijk* aan toe, zodat je een woord als *heerlijk* bekommt.

_____ *gevaarlijk* _____
_____ *innerlijk* _____
_____ *oorspronkelijk* _____
_____ *koninklijk* _____
_____ *vrolijk* _____

_____ *maatschappelijk* _____
_____ *natuurlijk* _____
_____ *mogelijk* _____
_____ *eindelijk* _____
_____ *betrekkelijk* _____

_____ *verantwoordelijk* _____
_____ *eerlijk* _____
_____ *redelijk* _____

Verenkelen en verdubbelen

Vul aan.

een schaap en veel schapen

een geweer en zeven geweren

een wandelpad en een bos vol wandelpaden

de directrice is boos, dat is dus een boze directrice

ik geef en jullie geven

een zoon en zeven zonen

een familienaam en twee voor namen

jij beveelt maar de juffen bevelen

een raam en een appartement vol ramen

een zwembad en een park met wel drie zwembaden

een haas en in de wei lopen er wel tien hazen

ik spaar en wij sparen

jij raadt en de kinderen raden

een heer en op het feest zijn er wel honderd heren

de bak is leeg, dat is dus een lege bak

Woorden met k(s) als cc geschreven

Woorden met k(s) als x geschreven

Noteer een woord uit de woordpakketten dat bij de verklaring past.

vaste formule waarmee men zich verontschuldigt: excuses

proefneming om nieuwe werkwijzen, inrichtingen enz. te proberen: experiment

klemtoon of nadruk: accent

onderzoek naar de kennis door ondervraging, hetzij mondeling of schriftelijk,

of beide: examen

van een meter voorziene huurauto die door de eigenaar of een bij hem in dienst zijnde chauffeur

wordt bestuurd: taxi

muziekinstrument met blaasbalg en metalen tongen, een trekharmonica: accordeon

het tegengestelde van minimum: maximum

uitvoer, uitvoerhandel: export

goede afloop, uitkomst of uitslag: succes

deskundige: expert

Verenkelen en verdubbelen

Vul correct aan en schrijf de woorden op.

een bak en veel bakken

een fles en veel flessen

een cel en heel wat cellen

een begrip en heel wat begrippen

een skelet en behoorlijk wat skeletten

een kennis en veel kennissen

een proces en drie processen

een pakket en verscheidene pakketten

een stuk beton en een betonnen standbeeld

een vonnis en meerdere vonnissen

een krot en verscheidene krotten

een slechte eigenschap en vele goede eigenschappen

een sigaret en veel ongezonde sigaretten

een schat en meerdere schatten

een commissaris en verschillende commissarissen

Verlengen

Vul het woord correct aan met *d* of *t*. Schrijf het woord in het enkelvoud op.

akkoor d en akkoord

staar t en staart

voorbeel d en voorbeeld

miljar d en miljard

bejaar d en bejaard

kajui t en kajuit

gestoor d en gestoord

gepensioneer d en gepensioneerd

psychopa t en psychopaat

smoorverlief d en smoorverliefd

doodsangs t en doodsangst

toestan d en toestand

standpun t en standpunt

weerstand d en weerstand

invloe d en invloed

Woorden met *ie* als *i* geschreven

Schrijf het woord op dat bij de verklaring past.

positieve – ideale – pensioen – kampioen – positie – instituut – crisis – risico – serieus – politiek

periode van ernstige stoornis: crisis

betrekking hebbend op de regering: politiek

houding, stand van het lichaam: positie

ernstig: serieus

iemand die in een speciale wedstrijd of in alle wedstrijden op enig gebied overwinnaar is
gebleven: kampioen

het tegengestelde van negatieve: positieve

aan de idee, de voorstelling van het volmaakte beantwoordend: ideale

gevaar voor schade of verlies, de gevaarlijke of kwade kans of kansen die zich bij iets
voordoen: risico

instelling: instituut

uitkering die iemand ontvangt na ontslag uit een ambt wegens het bereiken van een
vastgestelde leeftijd of wegens invaliditeit: pensioen

Woorden met een koppelteken

Schrijf de woorden correct op. Let ook op de hoofdletters.

noordlimburgsexvriendsintriklaaszuidengelandnoordafrikaansoudspeler
zuidamerikaanszeeegelolvrouwekerknapeoosteuropes
autoonderdelenoostvlaamsexministerzeeendnoordnederlandse

Noord-Limburgs, ex-vriend, Lint-Niklaas, Zuid-Engeland,

Noord-Afrikaans, oud-speler

Zuid-Amerikaaans, zee-egel, O.-L.-Vrouwkerk, na-apen,

Oost-Europes

auto-onderdelen, Oost-Vlaams, ex-minister, zee-eend,

Noord-Nederlandse

Hoofdletters

- 1 Zoek vijf landen die elk in een ander werelddeel liggen. Schrijf die landen en werelddelen op. Je mag natuurlijk je atlas gebruiken!

_____ *eigen invulling* _____
 _____ _____

- 2 Vul de zinnen correct aan.

De EU betekent de Europese Unie.

Voetballers uit Engeland zijn Engelse voetballers.

Een gebergte in Zuid-Amerika is een Zuid-Amerikaans gebergte.

Een tempel uit Griekenland is een Griekse tempel.

Mensen uit Frankrijk spreken de Franse taal.

Muziekinstallaties uit Japan zijn Japanse muziekinstallaties.

Friesland ligt in Noord-Nederland, het is dus een Nederlandse provincie.

Een Oost-Vlaming spreekt het Oost-Vlaamse dialect.

Peking is de hoofdstad van China, het is een Chinese stad.

Nelson Mandela woonde in Zuid-Afrika; hij was een Zuid-Afrikaan.

Woorden met s(ie) als t(ie of i) geschreven

Zoek in het rooster tien woorden net als *politie*.
 Je mag verticaal en horizontaal zoeken in beide richtingen.

V	A	K	A	N	T	I	E	R	A
A	D	O	P	T	I	E	B	E	C
D	M	E	F	G	H	I	J	L	K
E	I	T	C	A	R	T	T	A	L
M	N	O	P	Q	R	S	T	T	E
U	I	V	W	X	Y	Z	A	I	I
B	S	C	D	E	F	G	H	E	T
I	T	J	L	K	M	N	O	P	A
Q	R	E	D	A	C	T	I	E	R
R	A	S	T	E	I	T	O	M	E
U	T	V	W	X	Y	Z	A	B	N
E	I	T	I	S	O	P	X	E	E
C	E	I	T	R	O	P	C	E	G

vakantie

adoptie

attractie

redactie

emotie

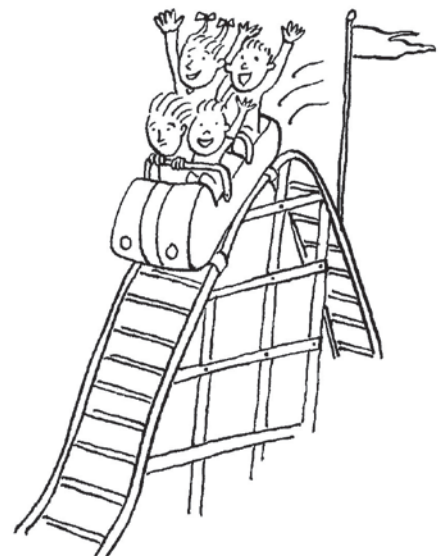
positie

portie

administratie

relatie

generatie

Werkwoorden: de tegenwoordige en de verleden tijd

Neem het genummerde werkwoordschema en schrijf het passende nummer bij de onderstreepte woorden. Noteer er ook de infinitief en de stam bij.

De postbode vergiste zich van huisnummer.

6, vergissen, vergis

We bleven enkele dagen langer op reis dan voorzien.

7, blijven, blijf

Oma's verwennen graag hun kleinkinderen.

2, verwennen, verwen

Begeleidde die gids jullie tijdens jullie reis?

5, begeleiden, begeleid

In het hoeveelste leerjaar zit jij?

3, zitten, zit

Wie plaatst de zonnepanelen bij jullie?

4, plaatsen, plaats

Ontmoette jij ooit een beroemdheid?

6, ontmoeten, ontmoet

Mijn zus schreef ons een brief tijdens haar kamp.

7, schrijven, schrijf

Het vliegtuig landt net op tijd!

4, landen, land

Raad jij de oplossing van het raadsel?

3, raden, raad